

รายละเอียดโครงการ “การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน”
(Community Based Solid Waste Management): CBM
ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี 2555

*****

1. หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management): CBM ที่ผ่านมามีการดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และจังหวัดพิจิตร) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2549-2550 พื้นที่ใต้ (จังหวัดภูเก็ต) ปีงบประมาณ พ.ศ.2551 และพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดสกลนคร) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ผลการดำเนินงานพบว่า สามารถให้การสนับสนุนเทศบาลต้นแบบเป็นศูนย์เรียนรู้การลด แยกของเหลือใช้เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ อันเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และดูงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดใกล้เคียง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภูมิภาคต่างๆ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓ คณะรัฐมนตรีรับทราบความสำเร็จของการหารือทวิภาคีระดับรัฐมนตรี เรื่อง ความร่วมมือด้านการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 1 ระหว่างรัฐบาลไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และอนุมัติในหลักการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการตามความกรอบความร่วมมือด้านการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ทั้งนี้ งบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือทวิภาคีที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ ให้ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละหน่วยงานตามเสนอ สำหรับค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ ให้เสนอขอตั้งงบประมาณตามขั้นตอนตามความเหมาะสมและจำเป็นต่อไป

ปี ๒๕๕๔ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการ “การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน”(Community Based Solid Waste Management): CBM ตามแผนปฏิบัติการ Road Map เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนให้กับแขวงต่างๆ ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้ได้รับการอบรมหลักสูตรการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน และได้ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ดูงานของประเทศไทยเพื่อนำกลับไปประยุกต์ใช้ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ปี ๒๕๕๕ ได้จัดให้มีการติดตามประเมินผลโครงการฯ และการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะแบบครบวงจรให้กับชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมระหว่างรัฐบาลไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)
2. เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในเกี่ยวกับ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในการจัดการขยะมูลฝอย
3. เพื่อจัดให้มีศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะแบบครบวงจรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานให้กับชุมชนอื่นๆต่อไปในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

3. กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ผู้นำชุมชน และครูของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. พื้นที่ดำเนินงาน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
นครหลวงเวียงจันทน์

5. ขอบเขตการดำเนินงาน

1. **จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการ “การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน”** (Community Based Solid Waste Management): CBM ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี 2555

2. **ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** เพื่อจัดประชุมคณะทำงานเพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ ร่วมกันระหว่างกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยจัดให้มีการประชุมอย่างน้อย 3 ครั้ง

3. **การจัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน ลด แยกของเหลือใช้** ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อการจัดทำกิจกรรมลดแยกของเหลือใช้อย่างน้อย 1 ชุมชน ดังนี้

- 1) ถังน้ำหมักจุลินทรีย์ อุปกรณ์ในการจัดทำน้ำหมักจุลินทรีย์ กากน้ำตาล หัวเชื้อ จำนวน 10 ชุด
- 2) การสนับสนุนขบอบเพื่อส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักประจำครัวเรือน จำนวน 10 ชุด
- 3) ถังแยกประเภทขยะ หรือกรงคัดแยกขยะ ประจำหมู่บ้านอย่างน้อย 1 ชุด
- 4) อุปกรณ์การคัดแยกขยะอันตราย
- 5) ป้ายรณรงค์โครงการฯ ความร่วมมือไทย-ลาวประจำหมู่บ้าน อย่างน้อย 1 ป้าย
- 6) เอกสารประกอบการดำเนินงาน แผ่นพับ โปสเตอร์ หนังสือคู่มือฯ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 7) ป้ายประจำฐานการเรียนรู้ และป้ายศูนย์เรียนรู้ทำด้วยวัสดุคงทนยั่งยืน สวยงาม ขนาดตามความเหมาะสม
- 8) การให้องค์ความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและจัดให้มีกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการของกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการอบรมและศึกษาดูงาน จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน แผนปฏิบัติการดังกล่าวสามารถทำให้ชุมชน วัด โรงเรียน สถานประกอบการ และประชาชนในพื้นที่เป้าหมายมีพฤติกรรมการลด คัดแยก และนำขยะมาใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ในหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ อย่างน้อย 1 ครั้ง เช่นองค์ความรู้ด้าน
  - กิจกรรมการจัดการขยะอินทรีย์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำชีวภาพ การจัดทำก๊าซชีวภาพ
  - กิจกรรมการจัดการขยะรีไซเคิล เช่น ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ตลาดนัดรีไซเคิล ธนาคารขยะศูนย์วัสดุรีไซเคิล

4. **ดำเนินการจัดทำศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะแบบครบวงจร** ในกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการและได้รับการอบรมจากโครงการปี 2554 และสมัครเข้าร่วมโครงการฯ โดยจะดำเนินงานจัดตั้งอย่างน้อย 1 ศูนย์ ดังนี้

- ศูนย์สาธิตการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน
- ศูนย์อบรมการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน
- ศูนย์แสดงนิทรรศการการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน
- มีการจัดทำนิทรรศการประจำศูนย์เรียนรู้
- พร้อมอุปกรณ์การสาธิตการจัดการขยะแบบครบวงจร

- อุปกรณ์ประกอบการจัดทำศูนย์การเรียนรู้การจัดการขยะแบบครบวงจรตามความเหมาะสม
- ป้ายชื่อศูนย์เรียนรู้ประจำศูนย์ทำด้วยวัสดุอย่างดึกทนถาวร พร้อมการติดตั้งแสดงความร่วมมือระหว่าง สสป.ลาวและประเทศไทย

5. จัดให้มีพิธีเปิดศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะแบบครบวงจรเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

6. ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินผลและลงพื้นที่นิเทศ การติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน และประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย โดยที่ปรึกษารับผิดชอบค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

การติดตามเชิงคุณภาพ

1) การประชุมคณะทำงานเพื่อรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ อย่างน้อย 3 ครั้ง

2) การลงพื้นที่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เป้าหมายและการนิเทศการดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมาย อย่างน้อย 3 ครั้ง

การติดตามเชิงปริมาณ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะก่อนดำเนินการและหลังการดำเนินงาน และการรวบรวมปริมาณขยะรีไซเคิล และขยะอินทรีย์จากการทำกิจกรรมในพื้นที่เป้าหมาย

2) การรายงานจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการและมีการจัดทำแผนปฏิบัติการและนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติ

3) การรายงานจำนวนกิจกรรมลด คัดแยก และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ที่เกิดจากพฤติกรรมของชุมชน วัด โรงเรียน สถานประกอบการ และประชาชนในพื้นที่เป้าหมายก่อนเริ่มดำเนินโครงการและหลังจากดำเนินโครงการแล้วมีพฤติกรรมลด คัดแยก และนำขยะมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก ธนาคารขยะ ศูนย์วัสดุรีไซเคิล ร้านรับซื้อของเก่า เป็นต้น

7. รายงานสรุปการติดตามและประเมินผล โครงการ “การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน” (Community Based Solid Waste Management): CBM ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี 2555 ตามข้อ 1-5 พร้อม CD ไฟล์ข้อมูลทั้งหมด พร้อมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงาน เช่น

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะก่อนและหลังการดำเนินงาน
- 2) การรายงานจำนวนองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ
- 3) การรายงานจำนวนกิจกรรมลด คัดแยก และการนำของเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์
- 4) การรายงานศูนย์การเรียนรู้โครงการฯ
- 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะต่างๆ

8. ดำเนินการจัดส่งรายงานโครงการ “การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน” (Community Based Solid Waste Management): CBM ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี 2555 ส่งให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อนำไปศึกษา ปรับปรุงและขยายผลในโอกาสต่อไป

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลา 12 เดือน นับจากวันลงนามในสัญญา (8 พย.55- 7 พย.56)

7. ลิขสิทธิ์ของผลงาน

ในการดำเนินงาน จะต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต และผลการดำเนินงาน ตลอดจนรายงานที่จัดทำขึ้นเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องไม่มอบข้อมูล

ในการดำเนินงานให้แก่ผู้ใด รวมทั้งการเผยแพร่รายงาน โดยไม่ได้รับอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ยกเว้นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดความร่วมมือด้านการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมระหว่างรัฐบาลไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)
- 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจในเกี่ยวกับ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในการจัดการขยะมูลฝอย
- 3) กิจกรรมลดและคัดแยกของเหลือใช้ในหมู่บ้านของประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)
- 4) มีศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะแบบครบวงจรซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

9. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

- 1) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการมีการจัดทำกิจกรรมจัดการขยะมูลฝอยด้านการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ จำนวนกิจกรรมด้านการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากชุมชน วัด โรงเรียน สถานประกอบการ ประชาชน ในพื้นที่เป้าหมาย
- 2) ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการขยะแบบครบวงจร
- 3) ปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่เป้าหมายมีการนำกลับมาใช้ประโยชน์